

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. II. An & quale remedium aliud detur adversùs talem sententiam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

ret sententiam; non tamen, si audiat Partem citatam, & præsentem, non verò ipsius testem, vel alias probationes, quæ tantum sunt media causæ, non de ordine & forma substantiali Judicii. Tali enim casu non quidem sufficienter audiret Partem, atque ideo sententia foret iniqua, hæc tamen non satis probatur esse invalida,

saltem ubi de hac Judicis iniquitate non apertè & manifestè constat; cum pro ipso stet præsumptio Juris, quòd legitime processerit, & testem ex justa causa non admiserit. c. 10. in f. de sent. & re jud. Cum igitur ex remedio nullitatis illatum sibi gravamen per Confistorii sententiam declinare vix sperare possit,

QUERIT LEONINUS ITERUM,

An ergo nullum sibi supersit remedium, & quale, quo contra adversam sibi sententiam Confistorii se juvare valeat?

Videtur duplex Leonino remedium superesse, & quidem I. *Restitutio in integrum*, & quidem, si minorennis, seu 25. annis minor fuisset tempore sententiæ, certò & sine controversia ex *Edicto minorum*, si probet læsionem, uti facile poterit. l. 42. ff. de minor. l. 1. 2. §. t. t. c. si adversus rem jud. Afflict. decis. 175. Gales. de restit. in integr. c. 2. n. 323. seqq. Si verò jam majorennis fuit, ex *Edicto majorum* scilicet ex generali clausula Prætoris in l. 1. ff. ex quib. caus. major. ibi: si qua alia mihi justa causa esse videbitur, in integrum restituam. Idem repetitur in l. 26. §. 9. ff. eod. & additur, ut quotiens æquitas restitutionem suggerit, ad hanc clausulam erit descendendum: ergo, quotiescunque justa causa vel æquitas reperitur, restitutio in integrum peti & dari potest ex vi dictæ clausulæ generalis, non quidem ut remedium extraordinarium, sicut ex-

teræ restitutiones, sed ut subsidiarium, ut communiter concludunt Doctores apud Galesium tract. de restit. in integr. c. 8. n. 180. quoadcunque nimirum deficit remedium ordinarium, & læsus aliter à damno resurgere nequit, atqui in præsentī negotio justa reperitur causa, se tenens ex parte Judicis, qui imploratus non admisit productionem testis, approbata in d. l. 26. ff. §. 4. l. 1. cit. §. 1. v. sive cui per Magistratum. Gales. à n. 375. Et læsio, quam sentit Leoninus ex sententia ipsam adstringente ad Matrimonium, gravis omnino, satisque notoria, ac propterea denegatam testis auditionem &c. iniqua est, nec alio remedio aufertibilis, cum appellatio eidem non amplius detur: ergo &c. Præsertim cum pro justa causa communiter habeatur bonum jus, quòd habet pars petens restitutionem in negotio principali, item sententiæ injustitia, etiam non notoria.

ria. Gales. c. 1. n. 36. 38. cum multis allegatis. Decisiones Rotæ plures apud eundem Gales. *ibid.* in Catalogo Decisionum n. 33. 312. 347. &c. Idem evinci videtur ex c. ex litteris 4. de in integr. restit. ubi in favorem Matrimonii, licet ad plenum non constet de læsione, de benignitate Canonica supplicatio, & ad audientiam restitutio admittitur: sed hic agitur de Matrimonio, non quidem iam contracto, uti in d. c. 4. sed de contrahendo, quod tamen non minus debet esse favorabile, præsertim cum agatur de libertate illud contrahendi & de obligatione ad illud, quæ in Leonino longè probabilius non datur: ergo ex æquitate Canonica debet Leonino concedi plena audientia, etiam testis, atque ad hanc restitutio; cum planè æquitas & benignitas Canonica non patiatur Leoninum vinculo insolubili adstringi, contra ejus voluntatem, tam justè repugnantis tum propter denegatam testis audientiam, tum propter concitatum à sponsa in se alterius grave odium ac injuriosam provocationem, & quidem, licet plenè non probaret læsionem Leoninus, ut habet textus, ob causæ favorem. Abb. Innoc. Bellam. Jo. Andr. Ant. de Butr. Gales. in cit. tract. ad d. c. 4. n. 4. seqq. & hoc teste alii uno ore. Confirmatur à pari; siquidem teste Vantio de nullitat. sent. ex defectu Processus n. 132. juxta omnes datur restitutio in integrum contra sententiam, quæ lata est ex probationibus falsis. propter textus in L. Divus ff. de re jud. tit. C. si ex falsis. l. ex falsis C. de transact. & c. licet ib. de

Probat. Cur ergo non concedatur, si parti negata sit probatio vera, & necessaria, quam potuisset facere adducendo unum testem omni exceptione majorem, & huic addendo juramentum suppletorium? non enim minus lædit Judex negando parti probationem veram, quàm admittendo falsam.

Alterum remedium est *Supplicatio*, non tantum illa, qua Leoninus petere ab Episcopo potest restitutionem in integrum, si nolit eam à priori Judice petere; cum hæc Supplicatio non differret à priori remedio Restitutionis in integrum. Verum etiam illa Supplicatio, qua per viam querelæ potest rogare Episcopum, ut jubeat causam de novo cognosci, & Leoninum cum suis probationibus sufficienter audiri, ac tum demum, quod justum videbitur, pronuntiari; nam hæc Supplicatio tunc habet locum, quando de Jure non competit gravato per sententiam Appellatio, ut nimirum Princeps vel Superior gravamen ab inferiore illatum tollat. *Auth. que supplicatio C. de precib. Imp. offer.* Menoch. de arbitrar. l. 1. q. 70. n. 3. & ad Remed. 4. adipiscende n. 895. Afflictus Decis. 341. Valasc. Conf. 51. n. 28. Decian. vol. 1. Resp. 47. Licet autem à Vicario Episcopi C. idem est de Consistorio illius non detur Appellatio, locum tamen habet Supplicatio, sicut &, si sententia Vicarii impugnaretur ut nulla, Episcopus accedi posset. Vantio de nullitatibus tit. coram quo. n. 20.

Casu quo autem Leoninus vel per
viam Supplicationis, vel per reme-
dium Restitutionis in integrum, ab E-

piscopo vel Consistorio impetratum
novam causæ cognitionem obtinuit,
rit, sui que testis audientiam,

QUÆRIT TERTIO,

*An Judex teneatur ex officio suo deferre juramentum
suppletorium ad complendam probationem, quæ per
unum testem evadit tantum semiplena?*

Negat Donellus *c. 11. de Jurejur.*
n. 8. & cum eo Treutlerus
disp. de jurejur. th. 10. Judicem ad id
teneri I. quia *l. admonendi 31. ff. de ju-*
rejur. adhibet verbum *solent*, ibi: *so-*
lent enim sepe Judices &c. quod non
indicat necessitatem, sed liberum u-
sum. II. Ubi Actor non plenè pro-
bat suam intentionem, potest Judex
Reum absolvere. *l. 4. C. de Edendo l. 9.*
C. de testib. vel saltem ipsi Reo defer-
re jusjurandum. per *l. 3. C. de R. C.* Ac-
cedit III. illud vulgatum: *non, quidquid*
potestati Judicis permittitur, id continuo
subjicitur necessitati Juris. Item IV. paria
sunt, non probare, & non perfectè pro-
bare. per *l. 6. ff. qui satisd. cog.* nam
quando lex probationem exigit, plenam
exigit, & legitimam. *l. ult. C. de Prob.*
ergo, si Actor non plenè probat, non
tenetur Judex ei deferre juramentum,
ut suppleatur probatio. Nam V. duo
imperfecta non faciunt unum perfe-
ctum, arg. *l. 15. §. 11. ff. de Excusat.*
tut. ergo nec juramentum cum semi-
plena probatione junctum efficit pro-
bationem plenam, & vel ad absol-
vendum vel ad condemnandum suffi-
cientem. VI. Vox unius, vox nullius,

& legibus expressè cautum, ne Ju-
dex unius testis, quantacunque aucto-
ritate præditi, depositionem sequatur.
l. 9. §. 1. C. de testib.

Affirmat communis reliquorum se-
rè omnium, & nos cum ipsis, Judi-
cem adstringi ex officio suo ad de-
ferendum jusjurandum, casu quo probatio
intentionem vel exceptionem suam
semiplenè probavit, ut in nostro ca-
su Leoninus per unum testem, qui ad-
diri debet, exceptionem suam plenè
probat semiplenè, cum nemo negat,
unum testem omni exceptione major-
em semiplenè probare. Et hæc sen-
tentia in omnibus Curiis recepta est
teste Vinnio in *qq. Juris l. 1. c. 44.*
Eamque probant *DD. ex l. admonendi*
cit. ex l. 3. §. 12. C. de reb. cred. te-
xus in d. l. 3. sic habet: *per judicem ju-*
rejurando causâ cognitâ rem decisi oportet:
quo verbò oportet plenè necessita-
tas imponitur Judici, non libera ejus
potestati permittitur, an in probatio-
nis inopia velit deferre juramentum
suppletorium, nec ne. Ratio est ma-
nifesta, quia in re dubia, qualis effi-
citur, si unus testis, vel alia semiplena
probatio à Parte litigante fuit adducta,
aliter